

Katarina Patačić

Pesme horvatske

SADRŽAJ

[Posveta Adamu Patačiću] _____	3
Pričetak Ljubavi _____	4
Lepote Obraza moje Kate _____	5
Očitivanje Ljubavi _____	6
Ljubleno Tugovanje _____	7
Vukane odkrivanje _____	8
Tugovanje za Dragum _____	9
Senja _____	10
Spričanje pri Katice _____	12
Pogovorenje gori rečenoga spričanja _____	14
Ljubčiča Uskok _____	16
Ljubomornost _____	20
Navuki Za Lepe _____	21
Stalnost Prijateljstva _____	22
Zverhu Odhanja jedne Lepe _____	23
Zverhu Vučenika i Navučitela _____	24
Ja sem vu Morju ne vidim Brege _____	25
Če to vusta ne vele _____	26
Ti znaš da zaljubljen jesem _____	27
Ali od ljubave Ali Od Radosti _____	28
Nemam Serce na himbarije vadno _____	29
Vre Fančen jesi _____	30
Vse dosad i z neba _____	31
Tak je, verujem ti Ljubleno dobro _____	32
Siromaško serce trepečeš _____	33
Moreš li hvaliti Tvoje krivice _____	34
S Znavade _____	35
Čutim si Serce prebosti _____	36
Gdo zna kakvo serce _____	37
Ako med Ljubomornemi serdami _____	38
Ne izdati Ufanje lepo _____	39
RJEČNIK _____	40
ABECEDNI POPIS PJESAMA _____	44

Katarina Patačić: Pesme horvatske

Naj izvišenešemu,

Svetlešemu i Poštuvanešemu

GOSPODINU, GOSPODINU

ADAMU

iz Slobodnih Baronov

PATAČIĆU

OD ZAJEZDE

Stolne Koločke i Bačke cirkvih Redno zjedinjenih Eršegu. Previsokoga Reda Sv. Stefana Kralja Apostolskoga velikoga Križa Konjaniku. Njih obodvoje kraljevske svetlosti sadašnjemu blišnjemu skrovnosti Tolnačniku vu previsoki Septem-Viralski Tabuli skup-sudcu, kak i kraljevskoga Mudroskupčine Budimske Senatuša Predsedniku etc. etc. Dobrotivonomu Gospodinu.

Da vsaka najizborneša Krepost polag lepoznanstva obstati more, očituju NJIH EKSELENCIJE. Aldujem ja Knjižicu ovu, ne visokem onem, koje NJIH EKSELENCIJE dičiju, častim, nego aldujem takovu samo krepostnomu lepoznanцу, po kojem časti još više rasvitlavaju se, Vrednomu Domorodcu, koteroga da njegovi ljube i izvišuju, dostojno jest. Ovo je što ja vu NJIH EKSELENCIJE preštímavam, i mene genulo je vjedinene ove Horvatske Pesme njima predati. Ah! da to može njima tuliko zadovoljnosti zavdati, kuliko ja iz vsega serdca on čas spoznava(m), kad imenujem se NJIH EKSELENCIJE

najponizeneša službenica.

K. C. P.¹

¹ Monogram je moguće čitati kao K. C. P. (Katarina Contessa Patačić) ili kao C. P. K. (Catarina Patačić Keglević).

Pričetek Ljubavi

Kaj je meni vezda došlo
Kad je dete lepo prošlo
V mojoj vendar misli je?

Kaj je, da če prem odhađa,
Kak se meni sad događa
Misel za njim šetuje

Zakaj su mi takvi trudi
(Takve muke ni med ljudi)
Ja se nemrem razmeti.

Ne znam reči, je li muka
Kaj mi serce tako burka,
Ali pak ka radost je?

Ako muka je, kaj čutim,
I s kem misel moju mutim,
Oh kak draga muka je!

Muka! ka me tak veseli,
Da od mene vse odeli,
Kaj bi žalost moglo dat.

V persah novi nemir budi,
Serce vugodno obudi,
Da na miru nemrem stat.

Lepote Obraza moje Kate

Prilične potokom pesmice tecite;
Pogled oka drage prilično zrecite;
Jamice lic njejnih ljubleno spišite,
Vusnic slast rumenih dostojno zvišite
Vu jeziku mojem.

Kate! svetlos oka tvoga serce tali,
Vse veselje vu njem sproti se razžali,
Ako se ljubljeno meni ne nasmeješ,
I slast nezgovornu ti mi nerazleješ
Na obrazu tvojem.

Cipripor se nagda igrā² s licem tvojem,
I kušujuč stisnuh dvakrat s perstom svojem,
Tak ti je znamenja ljubavi ostavil,
Ovak na tvem licu jamice postavil,
s kojemi me gubiš.

Roža se pred vustmi tvojemi zakriva:
Ar njih farba zorju vugodno pokriva,
O tri puta srečen ki je za te rođen,
Blaženstva vmertelneh po njem cil je zgođen,
Koga To obljubiš.

² Umjesto igral, pisar je zabunom napisao igrā, a u sljedećem je stihu umjesto stisnuh napisao stisnuh.

Očitovanje ljubavi

Zaradi Tvoje zmožnost vrednosti,
Zvišujem vu Tebi zrok čednosti;
Ljubiti, ljubav v sercu skroviti
Morje je orati, zrak parati;
Znaš li? da tvoj kip serce tali.
Želne ljubavi vugodnost kali.

Istinujem, kak berž sem Te videl,
V osupnost sužanstva jesem dospel;
Molim Te da denes Tvoj odgovor,
Nakanjenja moga ne bu pomor:
Lepote Tvoje Dika mene slasti,
Z velikočum svoje oblasti.

Smert življenje, življenje smert slaže,
skončavanja mojega slape zvaže,
Žitkoča slapovh, stermnost prevaže.
Jezerišča glublinu za grob mi kaže,
Vu njem bu moj kip kruto rad prebival,
kod prah i pepel Tebe zazival.

Jedna sestina zverhu gore rečenoga Očitovanja

Za sveršiti lepe Misli
Pamet hasni kunšt pomaže:
Fale kunšti, blude Misli,
kada Nebo ne pomaže,
Njega Nebo ne pomaže
ki se Nebu prek ne vlaže.

Ljubleno Tugovanje

Gledaj, Draga! Serce moje
Vu žalosti vtoplenu.
Kad mi braniš lice tvoje
kušuvati ljubleno.
Zakaj si me, lepa Kate!
Zorja ma! ostavila?
Če ti več ne mariš za me;
Za me druga ni vila.
Ti jedina moja radost,
ka zderžavaš živoga
Ne dopusti da me žalost
Na tla hiti mertvoga
Ako želiš vusta moja
Videti oplahnena,
Prosim konče ruka tvoja
Oči zapre, ljublena.
Znam da vreden ja milosti
Tvoje nisem vživati:
Od tve vendar ljublenosti
Jošče morem ufati
Da rumena vusta tvoja
Hoću me okrepiti
Na tvu službu Radost moja!
Još me pusti živiti.

Vukane odkrivanje (a)

Nekaj si napisal za ljubav nekakvu,
ku ja nikak ne znam, nit ne pozna(m) takvu.
Kak to reči moreš da sem te ostavila?
Vem se s Tobum nisem ja nigdar ni spravila.
Žal mi je da ljubav ka ti stalna bila,
Po nesreči s Tugum je se zamenila.
Ako te je ljubav takva veselila
Štimam da tva čednost to ni vredna bila.
Pišeš; da si stalnu ljubav mi pokazal
S tem hteč reči, da si veru mi prikazal
Niti sem ku ljubav pri tebi ja vidla
Nit podatu veru od tebe gda zdigla
Kak me tvorit moreš, da ti serce ranim,
kada se ja sili serca tvoga branim?
Ne ne moja misel, da ko serce ranim,
Samo ljublenomu sužanstvu se branim:
Nit se hasni tužit, da nimaš milošče:
Ne be se nju trošit imal bi nju jošče.
Ja te za nju nemrem nikakor pomoči;
Ar je samoj treba Milost vu dne v noči.
Zato ma je dužnost poštuvat vsakoga;
Ar ni znat kak milost deli se od koga.
Zato te kerv tvoja niš naj ne zapeče,
kad vidiš da lestor gdo se z menum šeče.
Ni se treba čudit, da se koji besi;
kajti cena njegva v drugeh ceni leži.
Cvetek fijolicu ljudi malo cene,
Cena njoj pogine berže li povehne.
Kad za Golubicu Golub več ne mari,
Lahko Golubica s drugemi se spari.

(a) Il disinganno.

Tuguvanje za Dragum

Puste loze k vam se vteče
Puno tuge Serce me:
Kadi nigdo biti neče
Da pokoje najde sve
Kaj god drago biti more
Za me već veselje ni;
Gdo za mir me sad pomore?
kad jur na me vse merzi

Moja Kate lep moj plamen!
Poveč drevje tu li ni?
Ja nagledam vsaki kamen
Jaj! ma Kate nigdi ni.
Kak nas dost krat sverži drage
Sencum jeste zakrile,
Sladke vure kak ste nagle,
Kak ste berzo minule!

Konč povečte, drage sverži!
Bum li dobro videl me?
Jaj! kak mi šumi glasa derži,
Ter štimam veli da ne.
Čut je nekaj vugodnoga
Zdehnenje berš čuje se?
Zdehnenje mort dobra moga,
ko veli da verne se.

Ah! ne ne neg potok šumi,
ki po prudu steče se:
Ah ne šumi nego k tugi
Mojoj milo plače se.
Ali mort se Mila verne,
Ter bu kesno i za hman:
Na moj prah gda gled oberne,
Još ka suza zide van.

Senja

Vu snu vendar mi dohađa
ka mi Ljubav mu narađa.
Batrive mi muke me
Daj pravicu, Ljubav! tvoju,
Istinskešu senju moju
Včini; al ne zbudi me.
Nut pri jednom pustom zdencu,
Polek dreva istom vencu,
Kate senjam od Tebe.
Senjam, ali tak da štimam,
Da ni senja, neg da imam
Pravu Kate pri mene.
Cverčat ptice: teči vode:
Čumet listje; ter da hode
Vidim Kate noge Tve.
Od bistrine Oka Tvoga,
Trepetanje Serca moga,
Čutim polek navade.
Kad Te vidim meni milu,
Bože! kakvu čutim silu?
Je li senja? da dvojim.
Drago kad prijemljam ime,
Kak reč Tvoja medeni me!
Ves v radosti se gojim.
Ah da vidiš! kak se jasne,
Mile oči, ter kak hasne,
Za lepotu zvisiti.
Ka si vsigdar mi ne mila,
Ne bi nigdar me merzila,
ki Te moram ljubiti.
Kakov jesem ovak ostal?
Vu kakovi Misli postal?
I kaj onda rekel sem?
Ni mi moči zgovoriti;
Neču vendar to tajiti,
Da Tve ruke prijel sem.
Niti mleko ni beleše,
Neg Tve ruke naj čisteše,
Stokrat ove kušnul sem.
Ti si farbu premenila,
V licu si se zrumenila,
Zmoknule su oči Tve,
Ali nut! gda naj menj štimam,
Jalnoga Filena imam

Katarina Patačić: Pesme horvatske

Svedoka tadbine me.
Ov me splaši, serce zmuti,
ko zakipi, zdersnuč zbudi,
Kratka radost! prošla je.
Je, je prešla kakti tenja,
Ljudi radost! moja senja,
Žar moj s tenjum prešel ni.
Ako kakvu radost daje
Senja, kak pak den postaje,
Me terplenje ponovi.

Spričanje pri Katicice

Hvala tebi Katicice!

Na tve Vkanljivosti,
Zešel sem iz temnice,
Ljubit sem te dosti
 Jur i meni jesu
Bogi milostivni,
Niti mi več nesu
Z ljubavjum tvum silni.

Gledaj me serdito;

Govori mi lepo;
Ne to hasnovito.
Oko me bu slepo.
 Nit mi zapoveda
Govorenje tvoje,
Nit tve več pogleda
Oko v serce moje.

Vgasel je moj ogenj,

Nemrem serdit biti,
Kaj bi samo mogelj
Ljubav kakvu skriti.
 Nepremenjam farbu,
kad tve ime čujem
v sercu nimam larmu,
Če prem te zgledujem.

Od tebe radosti

Nemrem več imati
Nit kakve žalosti
Zrok mi moreš dati.
 Ar prez tebe ljubim
Gore i ledine;
Nit s tobum, gde čutim
Nepovoljnost gine.

Senjam, ali vsigdar

Senja moja nesi
Zbudim se: več nigdar
Perva misel jesi
 Kad mi dalko jesi
Ne želim te bliže,
Nit gda dalko nesi
Drago mi je više.

Istinsko valujem,

Da još lepa jesi,
Neg od serca čujem,
Da prez Para nesi,
 I (žal naj ti ne bu)
Falingu sem imal,
Gda v tvojem pogledu
Lepotu sem štimal.

Od tvoje lepote

Misleč ne omiljam,
Niti več na špote
Tvoje serdit bivam.
 Kad sem s tobum blizom
Zburkanja niš nimam,
I z mem Protivnikom
Lahko te spominam.

(Sram me je) gda strelo

Ljubavi sem vlomil,
Štimal sem da v telu
Serce sem si zlomil.
 Ali, za zlu vuji:
Iz sile se znesti,
I za prostom biti,
Vse je moč podnesti.

Ptici pripeti se

V lepek doleteti

Perje prilepi se

Njoj pak odleteti.

Perje pogubleno

Berzo vzeme na se,

V mesto pogibelno

Lahko več neda se.

Zato ja govorim

Da se zadovolim

Nit se zato borim

Da se s stobum zvolim.

Nit' bum pital tebe,

Je li imam pravo?

Nit je li od mene

Čuti tebi zdravo.

Štimaš da neda se

Pogor star zatreti,

Kajti nit neda se

Jezik moj zapreti,

Nagnenje nature

Kate! reči sili

Onih ki su v hude

Pogibelji bili

Nestalnu te pušćam,

Gubiš serce verno,

Sudit' ti dopušćam,

Ki bu vesel pervo

Znam da neče k Katici

Tak verni več dojti

K takvi Ciganici

Lahko mi bu projti.

Ovak i Vojaki

Viteštva činjenja

kak su bili jaki

ka su ranh znamenja.

Kaže tak i sužen

Kada vude z muke

Veselo lanc ružen

Breme njegovve ruke.

Pogovorenje gori rečenoga spričanja

Vtaži serce tvoje

Draga Kate prosti,
Falinge su moje
Još oredne milosti.
 Zaisto prostoga
Hvalil sem se sada;
Ali, veruj, toga
Ne bude nikada

Prav je da zakriti

Htel sem plamen stari,
Za koga tajiti
Serdil sem se s kvari.
 Če prem ime tvoje,
Nikaj me ne zmuti;
Kažu oči moje
Kak si serce čuti.

Vsigdir i v snu jesi

Na pamet mi vpala,
Ar i gde ti nesi,
Ma te misel mala.
 Če mi dalko jesi
Sprot želim te bliže,
A kad blizu jesi,
Kaj ču želiti više?

Če te ne spominam,

Vse mi je netečno
Ništ' v pameti nimam
Vse mi je nesrečno.
 Ime tvoje zmirom
Na jeziku imam,
Z istem protivnikom
Z tebe se spominam.

Reči tve i oči

Jesu takve moči,
Da njim vu dne v noči
Branit ni se moči.
 I zvan slasti tvoje.
Zapovedi volje,
Nikam serce moje
Ne giblje se bolje.

Prez tebe radosti

Ja nemrem imati,
Prez tebe žalosti
Vse mi hoče dati.
 Ar s tobum ja ljubim
Gore i ledine,
I gde te počutim,
Nepovolnost zgine

Sada prav valujem,

Da ti lepa jesi:
Ter od serca čujem
Da nit s parom nesi.
 Žal mi nigdar ne bu
Da sem te rad imal.
I gda v tvom pogledu
Lepotu sem štimal.

Ljubavi gda strelu

Hotel sem vlomiti,
Štimal sem da v telu
Serce mi će zgniti.
 Ali s čem nevolji
Mojoj sem se branil,
Nis pomagal bolji
Pače sem se ranil.

Kakti goder Ptica

ka vu lepku vjeta,

Boreč sirotica

Jošče se zapleta.

S krelutjami trepčuč

Stergnut bi se rada,

Več se v lepku mičuč,

Več v sužanstvo pada.

Če za te govorim

Sprot se zadovoljim

Naj bolj se pak borim

Kak se s tobum zvolim

Prosti prosim tebe,

Kaj nis rekel pravo,

Včini kaj češ z mene

Serce me bu zdravo.

Misli! da neda se

Plamen moj zatreti;

Niti da ne da se

Želja ma zapreti

Nagnenje nature.

Ljubavnike sili,

Povedat kak v hude

Vručine su bili.

Nestalnost vsu puščam,

Primi Serce verno!

Včinit' ti dopuščam

Z menum vse kak pervo

Znaj da hočeš Kati!

Vernost v meni najti,

K kakvi Ciganici,

Ne pusti me zajti.

Kude i vojaki

Vojske zla činjenja,

Idu vendar jaki

Na vojske znamenja

Verne se i sužen,

Misleči na muke,

Bežeč bolje ružen

Lanc od druge ruke

Ljubčiča Uskok

Iz tretjega neba došestna Kralica,
Ja koja mu jesem skupa i Božica,
Iščem sina moga uskoka ljubčiča,
ki zevsemi lada maloga Bogčiča.

Ov ki stoprav snočka v krilu mom sedeči,
Zbilja li al navlast z menu(m) se šaleči,
Strelum pozlačenum levu stran mi rani,
Ter da od kaštige sebe on obrani.

Bežeč' z moga krila leteč se je zmeknul,
Nigdar ne znam kamo vezda se vmeknul
Ja koja mu vendar moram biti mati?
(Serda se na milost lahko preobrati)

Vse kaj god je moglo bit sem vučinila,
Da bi moga sina uskoka dobila.
Vse vu nebu strani jesem preiskala,
Da bi moju radost nazopet imala.

Tak i k vam sem došla kratki vmertelniki,
kam znam, da dohode takvi stanovniki,
Ne bi li med vami, tužna! mogla čuti,
kada li mojega uskoka su puti.

Niti se ga ufam, če prem ste ga želne,
Ja med vami najti o! žene vmertelne!
Ar če prem dost puti, istina je prava
V licu vam, i lasih igrajuč zletava,

I če prem ne vratih milostih vam kuči,
Mila stana proseč jako se izmuči,
Nije vendar ka bi v sercu mu stan dala
Ar je vse jur puno Ružnosti i Jala.

Neg pri vas, se ufam, sreča mi posluži!
Najti ga Dvorjanski poglaviti Muži!
Od kojeh jednoga najti ni takvoga
ki ne bi nastanil 'z serca sina moga.

Ja se k vam obračam, prijateljska Četa!
Pri kom je, povečte, radost ma prijeta?
ki pove kud hodi? kušec će imati,
kakvoga naj slaje znala budem dati.

Ki pak 'ztuđeh stranih meni ga dopelja,
Dat' mu ču, kaj more hteti njegva želja:
V mogućnosti mojoj niš naj neostavi,
Če takaj poželi kraljestvo ljubavi.

Ovo vam prisižem čez vsu tmine silu!
Dajte! dajte moga sina k momu krilu!
Ali zmed vsih nigdo ništ neodgovarja,
Nego mučec vsaki serce mi vumarja.

Niste li ga vidli? Mort' ga ne poznate?
Morebit je z vami da niti ne znate?
Če bi morda svoje kreljuti bil stergel,
Strele sve otajno tok, i luk zaverigel.

Koja vsem skažuju istinska znamenja,
kakva su vu Harcu njegova činjenja?
Zato ču znamenja takova vam dati
Po keh njega bude lahko vam poznati.

Ljubčić! ki potajit vsigdar vam se tersi,
Če prem star himbena vnogo nosi persi:
kruto mal se vidi, da bi štimal dete,
Obraz i kotrige, kada gledat htete.

Nestalen, kod dečko, vsigdar sobum giblje,
kamo goder zajde, tamo sprot pogiblje.
Vu dečinskih čačkah svoju radost ima,
Zverhu keh pogibel i zlo nikaj nima.

Berzo se raserdi, berzo se vumiri,
Reči bi da bolje ni na svetu zviru
Tak, da v jednom času smeje se i plače,
Če nema ni svite od veselja skače.

Rudasti su lasi njemu, i kak zlato,
Gusti, dugi, kakti da bi skerbel zato,
Raskritu svu glavu on naveke nosi,
Oprave pak telo nikakve ne prosi.

Obraza njegovoga farba bol'je živa
Nego farba plamna nikakvoga biva,
Čelo pregizdavo vsem obilno kaže,
Da ga nikaj čini ljubavi ne plaše.

Oči prevredno pak ima vužgane,
Vsigdar na smeh spravne, da koga vukane,
S kemi gusto miže ali ne prez zroka
Raven niš, neg tacki vse gleda s pod oka.

Njegveh vusth su reči pune mleka slasti,
Da ki god je čuju mogu se dopasti,
Če kaj nezveršeno ali kratko reče,
Kak se je navadil, ima puno sreče.

Njegvo govorjenje puno je dragosti,
V kojem niš ne menka ružne vkanlivosti,
Tenko gerlo, Reči su mu jako glasne,
Več njim smeh na vustah, nigdar ni prez hasne.

Ar pod njim, kot kača v rožah lepo dehne,
Z himbenostju(m) vkani z vkanlivostju(m) pehne,
Ako z kem po sreči prvič se zestaje,
Vsu svu dragovolnost poniznomu daje.

Ter z dragoljubnostjum, ku v obrazu nosi,
kakti siromaški putnik stana sprosi,
To si za jedinu, ku more dobiti,
Milošču poveda, neče proč oditi.

Kad pak jenkrat zajde nuter v novo stanje,
Vse polahko pričme deržati se na nje
Ter vu malom času zgizda se tak jako,
Da ga prenebiti ni moči nikako.

On od serca taki sam če ključ imati,
Stare stanovnike sproti van stirati,
I na mesto takvih, druge nuter deti,
On za svoga sluga Razum če imeti.

Zapovedi svoje pameti če dati,
Ovak v jednom hipu kervolok postati,

Katarina Patačić: Pesme horvatske

Gost ovako mirni preganja ter rani
ki se suprostavi, ali mu se brani.

Kad jur čuli jeste od mene znamenja,
kak je njegov obraz kakva su činjenja,
Ako mozibiti pri vas more biti
Prosim vas povete najte mi ga skriti.

Ali... vidim... nemrem odgovor dobiti:
Moret bi ga radi meni zatajiti?
Norci! pak bi radi ljubčiča zakriti?
Ne budite norci to nemore biti.

V očeh i jeziku berzo se pokaže,
I sto drugeh verstih kak koga premaže,
Tak, da će se zgodit, kaj se dost krat zgađa
Od koga se nosi skrta v nadrah kača.

Koja gda se štima, da naj bolje spava
S grizom, kervju(m) kričom, ki ju nosi, zdava.
Ja zajdnič će nemrem njega pri vas najti
Idem pre na dalje, neg ču domom zajti.

Ljubomornost (a)

Žena! ka tak jako mojemu si draga,
Od koga se zmirom hvali tvoja snaga,
Vre tve lepe lasi, vusnice vre hvali;
Vsaka Reč tva sproti serce mu zapali.
Poveč mi; kad oči vu njega si dela
Nisi li mu sproti vsu moč njegovu vzela?
Je li te tak hudo kad te je zagledal,
Ali pak serdito, kakti mene gledal?
Znam da tve prelepe, i prebistre oči
Vzele su, kem lahko branit ni se moči.
Znam da ti si onda... kaj zakrivaš oči?
Vidim da rumena bivaš mi nazoči,
Reci: odgovori: Ah zatisni zubi
Muči, če češ reči da te jošče ljubi.

(a) Le Gelosia

Navuki Za Lepe

Da prorokuvana zla ne bi ga vbila,
Tetis jesi sina k Licomedi skrila,
Ov vu ženski sviti: nut! kak Pir izhađa,
Kada s Dejdame Ahil ga porađa.
Ljubavi vkanlivost, kak daleko zajde!
kada će da v sercu vašem stana najde,
Vu vašega spola svitu premeni se,
Lepe! v vsu Naturu zaufati ni se.

Od Psihe dobrota tulika je bila,
Da je Ljubavnika Ljubčiča dobila,
Ova takve sreče je se zahodila
kad, ki vse oblada je se zarobila.
Lepe! će vas takva sreča želne mami,
Ako nje nesreče zeznali ste sami
Ne želite dobra vi naj vekša znati
Veliki vas znadu ljubiti prestat.

Stalnost Prijateljstva

Na čalarnom ovom svetu
Vsa kaj vidiš, su nestalna,
Lepoj Roži v svojem cvetu
Mraz i zima jesu jalna.

Protuletno drago vreme
Človečanske zrok radosti
Ali zima vsa prevzeme
Vživat brani vugodnosti.

Žarko sunce zorja lepa,
V zraku škerlec glasno speva,
Vendar temna noč i slepa
Vu turobnost vsa pak deva.

Sama stalna jest prijaznost,
kinč ov anda alduvati
Jest vernomu sercu dužnost;
Njega z sobum zakopati.

Zverhu Odhanja jedne Lepe

Žalost tvoga odhajanja
Veruj, bi me vbila:
Neg to tvoga ostajanja
Radost bi včinila
Andar vmreti moram, Draga moja Kate!
Od žalosti, ali od veselja za Te.

Zverhu Vučenika i Navučitela

Nekaj žive Vučenik! Ki krepost zvuči se na hitrom
Nekaj, žive Vučitel! ki znati navuča na berzom.

Ja sem vu Morju ne vidim Brege ^(a)

Dalko od kraja jes met slapi
Ma pogibel mene trapi
Ni Tolnača, gdo ga zmora
Ter z milosti mi pomore?

Iznenada burka posta,
Nit mi pomoč kakva osta;
Kad v hudobi me nesreče
Prijateljstvo se odmeče.

(a) Sono in mar: non veggo, sponde.

Če to vusta ne vele ^(a)

Če prem vusta ne govore
kazat lice dost Ti more
Stalnost Prijatela tvoga
Serce sluga prevernoga.

Kaj s čini da pokaže
ka njegova vernost važe
Da tak srečen more biti
Ne prestaje to prositi.

(a) Sel Labro nol dice.

**Ti znaš
da zaljubljen jesem (a)**

Da ja ljubim je ti znano
Dogodenje me tak rano
Ah! ki Milost će dobiti
Nemre Milost zakriti.

Te Milosti ku ti dajem
Ova, ku želim, je najem
Vreden Milost ni dobiti,
ki god smiljen ne zna biti.

(a) Tu sai, che amante son io.

Ali od ljubave Ali Od Radosti ^(a)

Da s ljubavi, da s pokoja
Nejde s mene duša moja.
Čudno! Bože! drago moje!
Krepost je lepote Tvoje

Slast Tveh rečih moč mu vene
Neg tvoj Pogled jači mene
Kad oživa serce moje
Obteršeno od sreče svoje.

(a) Se d' amor, se di Contento.

Nemam Serce na himbarije vadno ^(a)

V Himbenosti nisem vadna
sreča za me ni prikladna
Ja se mora kupovati
Ter poštenje za nju dati
Kak me' hoče pomagati
Stiske, strahе pretirati
Mu nemarnost popraviti
Ali mu sramotu skriti.

(a) Non ho 'l Core all' arti avezzo.

Vre Fančen jesi (a)

Vre Fančlivost jesi zvodil,
Vre i mene si zarobil.
Več za zmožnost tva niš jalna,
Kralj si, oteci bum ti stalna,

Naj Egiptuš Bogom hvali,
ki su Tebe kralja dali
Ter iz mene peldu jemlje
Kakov dar si Ti na Zemlje.

(a) Gia vendicato sei.

Vse dosad i z neba ^(a)

Kaj god htel sem poprijeti,
Vse sem s Bogom htel početi
Milostivno je pomagal
Kaj god dosad sem obladal

Ah i sad me naj pomaže
ki mi lepu misel kaže
Vse vernosti, vsu hotenja
I ki serca zna željenja.

(a) Tutto fin ar dal Cielo.

Tak je, verujem ti Ljubleno dobro ^(a)

Dueto

Sad ti pričem verovati, I
V sercu momu mir imati
Sad mi kažu Tvoje oči
Lepo serce jake moči
Če mi pričmeš verovati II.
Vsoj ču sili suprot stati
Nit je splašit serce moči
Ko ti kažu moje oči.

I. Kinč moj! naj me ostaviti
II. Veru ču Ti založiti.
a II. Ah bu ti več moč živeti
Če nas sreča skup če deti
Plamnu tomu naj se smili
a II. Koga ljubav takva sili
Ter na moč se naj spomene
Perva ljubav kak nas rene.

(a) Si, Ti Credo, amato bene.

Siromaško serce trepečeš (a)

Milo serce, kak trepeče
Dan prez škode biti ne će
Serce moje kak trepeče,
Milo serce! vsaki reče.

Mili Bože! kaj će biti
Morala bum pogubiti
Dobro ko je ljubav bilo
V persi moje zasadilo

Milo serce... Repertitur

(a) Povero Cor, Tu palpiti.

Moreš li hvaliti Tvoje krivice ^(a)

Nu: se diči s tvum nesrečum
Sužen obstert z možnum srečum
Koga sama ljubav vadi
Kuda vredna Krepost hodi

Nit ti ne sme za špot biti,
(kak ke Ljubav zna vkamiti)
Kervoločne kakve valja;
I sužanstva nje. Ne valja.

(a) Puoi vantar le tue ritorte.

S Znavade (a)

Z navade sem Dragi! Tebe oljubila
Ovak samo Tebe ljubiti se navčila
Navada ta jako je mi slatka bila
Ovak iz Navade je postala sila
Vu tom lepom plamnu ki je zažgal mene
Bum gorela, doklam serce mi povene
Niti bi ja vernost, ku sem ti imela
Ne začuvat mogla da bi tak htela.

(a) Per Costume.

Čutim si Serce prebosti (a)

Jur se serce me prebada,
kak da vmreti htel bi sada
Nit znam Bože vse zmožnosti
Gdo mi serce če prebosti

Ne znam, kamo ču se deti
Pomoč s neba ni imeti
I kad žalost če se zbrati
Na serdu se preobradi.

(a) Mi sento il Cor traffigere.

Gdo zna kakvo serce ^(a)

Gdo zna ne li jošče koje
Serce trape oči tvoje.
Ko ne sme za muke svoje
Prosit te za dare Tvoje.
Jošče plaha ljubav čedna
Milosti je štimam, vredna.

(a) Chi sa, qual Cuore.

Ako med Ljubomornemi serdami ^(a)

Koga ljubomornost peče,
Če terpi, ter niš ne reče
Naj se smili, naj me zvuči;
Kak se v takvi siti muči.
Kak se čuvaju pokorni
Oni hiri ljubomorni
koji vse v obrazu kažu
Kamo koga misli važu.

(a) Se fro gelosi Zdegni.

Ne izdati Ufanje lepo (a)

V ufanjih naj lepših naj me vukaniti
Ka mi dosad jesi hotel pokloniti.
Z sledom se prezmožneh vitezov pokaži
Ime dobro moje s čimi ne maži.
Včimi da vreden odvetek ostavim
Vu kom serca moga želje vse ja stavim
I da mi se obraz moj ne zarumeni
Ako gda na pamet, sinko! dojdeš meni.

(a) Non tradir la bella Speme.

RJEČNIK

Većinu riječi ispisala je O. Šojat ("Pesme horvatske" i Katarina Patačić, Forum 7-8, Zagreb, 1971), redigirao i dopunio A. Jembrih (Katarina Patačić: Pesme horvatske, Donja Stubica, 1991.).

alduvati (mađ.) - posvetiti; prikazati;
žrtvovati
anda(r) - dakle, onda

batriveti (mađ.) - hrabriti, sokoliti
besiti (se) - plašiti (se)
bežati koga - izbjegavati koga
berš - možda
berž, berže i - čim prije, čim
bremiti - otežavati, činiti težim
burkati - činiti nemirnim, uzbuđivati
burka - bura, uzburkanost (mora)

Cipripor - Amor, bog ljubavi

čačke - bezvrijedne stvari, tričarije, igra-
rije dječje
čalaren - varljiv, himben, lukav
če - ako
čeprem - iako, premda
čimi/čini - čari, znamenje
čutiti - osjećati
čverčati - cvrkutati

deti, devati - staviti, stavljati
dičiti - slaviti
domom zajti - otići kući, vratiti se kući
dostkrat - dosta puta, više puta
došestni - dolazeći
dragoljubnost - ljupkost, dragocjenost
dragovolnost - ljubaznost, uljudba
deržati se na koga - uzdati se u koga (O.

Šojat, oholiti se; srditi se)
dvakrat - dva puta
dvojiti - sumnjati, kolebati (se)

eršeg (mađ.) - nadbiskup

falinga (tal.) - greška, pogreška, nedosta-
tak
fančen - osvetljiv
fančlivost - osvetljivost
farba (njem.) - boja
fiolica - ljubica (cvijet)

genuti - maknuti, pomaknuti
gled - pogled
glublina - dubina
gojiti se - rasti, napredovati

harc (mađ.) - bitka, boj, rat
hasen - korist, napredak
himbarija - himba, prijevara, obmana,
licemjerje
hip - trenutak
hititi - baciti

istinkeši - istinitiji
istinuvati - govoriti istinu, biti istinit

jal - zavist, zloba
jalen - zavidan, zloban
jasniti se - postati svjetliji, blistati; sjajiti
(oči)

jezerišče - jezero

jošče - još

jur - već

ka - koja

kača - zmija

kadi - gdje

kajti - jer

kaštiga - kazna

z kem - s kojim

ki - koji

kinč (mađ.) - ukras, ures, nakit

kip - slika

kod - kao

konč, konče - bar, napokon

kotrig - član, ud, dio

kreljut - krilo

kruto - veoma, vrlo, snažno

ku - koju

kučiti - kucati, lupati, udarati

kunšt (njem.) - umjetnost, umješnost, spretnost

kušec - poljubac, cjelov

kušnuti - poljubiti

kušuvati - ljubiti, cjelivati

ladati - vladati, upravljati

larma - galama, buka

lasi - kosa

lepek - lijepak

lepoznaneč - čovjek koji voli i njeguje

lijepu umjetnosti

lepoznanstvo - lijepa umjetnost, znanje

lijepog, nauka o ljepoti; estetika

lestor - samo

loza - šuma

Ljubčić - Amor, bog ljubavi

ma - moja

ma - ima

malati - slikati, bojiti

me - moje

medeniti - sladiti medom

menkati - manjkati, nedostajati

morda, morebit, mort, mozibit - možda

mudroskupčina - zbor mudrih, akademija, društvo učenih

nadra - njedra

neg(o) - samo

nagledati - zavirivati

nagnenje - nagon; sklonost, naklonost

naj menj - najmanje

najte - nemojte

nakanjenje - namjera

navlast - hotimice, namjerno

nazopet - iznova, ponovo

ne - nije

neg - ali, nego, no, već

negda - nekad

nepovolnost - neprijatnost, neugodnost

nestalen - promjenljiv, nevjeran

nestalnost - promjenljivost, nevjera

nezgovoren - neizmjeran

norc - budala, luda, glupan

nut - eto, no

oblast - moć, snaga, jakost

obnuti - okrenuti, svrnuti

obteršen - obuzet

obuditi - probuditi

očituvanje - iskazivanje, pokazivanje

odvetek - baštinik, nasljednik

oljubiti - zavoljeti

omiljati - onesvijestiti se

oplaha - uvenuo

osupnost - strahota, zaprepaštenost

othajanje - odlazak, odlaženje

pehnuti - taknuti, ubosti

poginuti - pasti, opasti, nestati

polek - pokraj, uz, kraj

pogor - zgarište, ognjište, plamen

pogovorenje - opovrgnuće, odricanje,

opoziv

pogubiti - izgubiti

pogubljen - izgubljen

potajiti - sakriti

povedati - pripovjedati, reći

premagati - pobijediti, svladati

premenjati - mijenjati, izmijeniti

prenebiti - nadvladati, svladati

prez - bez
preštímavati - poštivati, cijeniti
pričeti - početi
pričetak - početak
prijeti - primiti
prikazati - pokloniti, darovati, podariti
prilično - primjerno, prikladno, skladno
pripetiti se - dogoditi se
proč oditi - otići od...
protuletno vreme - proljeće, proljetno vrijeme
prud - šljunak

rudast - kovrčave kose

senja - sanja, san
septemvirska tabula - stol sedmorice, Tabula septemviralis, prizivni sud sa sjedištem u Pešti koji je rješavao žalbe protiv presuda Kraljevskog Sudbenog stola (Tabula regia iudiciaria), Banskog stola (Tabula banalis) i Tavernikalnog stola (Sedes tavernicalis). Sastojao se (sud sedmorice) od 21 člana. Predsjedao mu je palatin ili kraljevski namjesnik, a u njihovoj odsutnosti dvorski sudac (iudex curiae regiae). Uz predsjednika u sastav suda ulazila su 4 prelata, 7 velikaša i 9 običnih plemića. Adam Patačić bio je jedan od prelata suda sedmorice u vrijeme kada mu Katarina posvećuje Pesme Horvatske.

skerbeti - brinuti
skončavanje - svršetak
skroviti - tajiti; skrivati
skrovnostih tolnačnik - tajni savjetnik
smiljen - umiljat, milostiv
snočka - sinoć
spominati se - razgovarati se
spraven - pripravan, spreman
spraviti se z kim - složiti se, združiti se s kim
spričanje - oproštaj
sprot, sproti - odmah
stalen - vjeran, postojan
stalnost - vjernost, postojanost
stanje - stan, obitavalište

steći se - isteći se, oteći
stermnost - strmovitost, strmina
stokrat - sto puta
stoprav - tek
stran - dio
sve - svoje
svita - odjeća
sverž - grana
svu - svoju

škerlec - ševa
špot - kuđenje, karanje, grđenje (špotati - grditi, kuditi); sramota
štirati - misliti

tacki (tat) - kradljivski, lopovski, tatski
tadbina - krađa
Teba - grad u Egiptu. U Bibliji povezan s imenom Amon.
tenja - sjena
Tilen - keltski nadimak boga Marta
tok - u što se strelice ulažu
trapiti - mučiti
trepetati - drhtati; tresti se
tve - tvoje
tvoriti - okriviti, potvoriti
tvu - tvoju

uskok - bijeg, bježanje

vaden - naviknut, naučen
valuvati - priznati, priznavati
več - više
vem - ta
vendar - ipak, ali
venec dreva - krošnja drveta
vera - prsten; vjernost
vezda - sada
vjedinen - sakupljen; stavljen u jedno...
vjeti - uloviti, uhvatiti, zarobiti
vkaniti - prevariti
vkanlivost - prijevara
vlagati se - podati se, utjecati se
vmeknuti se - umaknuti se, uteći
vmertelni - smrtni
vmertelnik - smrtnik

vre - već

vsa - sve

vsigdar - vazda, uvijek, svagda

vujti - pobjeći, uteći

vukana - prijevara, laž

vumarati - umarati

vzeti - uzeti

zahman - uzalud

zahoditi se - domoći se čega

zajdnič - na kraju, konačno

zajti - zaći, ući

zapreti - zatvoriti

zaverči, zavergnuti - odbaciti; izgubiti

zburkanje - nemir, uzrujavanje

zdaviti - zadaviti, ubiti

zdehnenje - uzdah, uzdisanje

zdrsnuti se - trgnuti se

zeznati - saznati

zgizdati se - uzoholiti se

ziti - izići

zletavati - polijetati

zmeknuti se - izmaknuti se, pobjeći

zmirom - neprestano, stalno

zmoknuti - orositi (oči)

zmožnost - moć, vlast; sila, snaga

znesti se - izvući se

zrok - uzrok

žitkoča - žitkost, životnost

ABECEDNI POPIS PJESAMA

Ako med Ljubomornemi serdami	38
Ali od ljubave Ali Od Radosti	28
Če to vusta ne vele	26
Čutim si Serce prebosti	36
Gdo zna kakvo serce	37
Ja sem vu Morju ne vidim Brege	25
Lepote Obraza moje Kate	5
Ljubčiča Uskok	16
Ljubleno Tuguvanje	7
Ljubomornost	20
Moreš li hvaliti Tvoje krivice	34
Navuki Za Lepe	21
Ne izdati Ufanje lepo	39
Nemam Serce na himbarije vadno	29
Očitivanje ljubavi	6
Pogovorenje gori rečenoga spričanja	14
Pričetak ljubavi	4
Senja	10
Siromaško serce trepečeš	33
Spričanje pri Katice	12
Stalnost Prijateljstva	22
S Znavade	35
Tak je, verujem ti Ljubleno dobro	32
Ti znaš da zaljubljen jesem	27
Tuguvanje za Dragum	9
Vre Fančen jesi	30
Vse dosad i z neba	31
Vukane odkrivanje	8
Zverhu Odhanja jedne Lepe	23
Zverhu Vučenika i Navučitela	24